

RITRÚN

Krossaðu við þegar þú hefur lokið við blaðsíðuna.

Ég kann mjög vel!

Ég kann vel!

Ég þarf að læra betur!

bls.			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			

bls.			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			
32			
33			
34			
35			
36			
37			

Nafn: _____

Kæri nemandi!

- ◆ Í þessari bók lærir þú:
 - um bókstafi og hljóð
 - að raða bókstöfum til að búa til orð.
- ◆ Þú lærir líka heiti
 - á fuglum, fiskum, öðrum dýrum og ýmsum hlutum í skólanum.
- ◆ Síðast en ekki síst lærir þú orð sem oft eru notuð í ævintýrum og færð tækifæri til að búa til ævintýri.
- ◆ Mundu að krossa við á matsblaðið þegar þú hefur lokið við hverja blaðsíðu.

Í bókinni eru tákn sem þú þarft að vita hvað merkja.

Fyrirælin eru í reitnum með stækkunarglerinu. Mundu að lesa þau vel.

Í skýinu finnur þú orð sem þú notar til að leysa verkefnið.

Uglan segir þér ýmislegt sem gott er að leggja á minnið.

Bókin merkir að þú átt að skrifa í stílabók.

Tölvan minnir á skemmtilega og fróðlega vefi sem þú getur skoðað. Krakkasíðurnar eru á www.mms.is

Skemmtu þér vel og æfðu þig um leið í að skrifa orð!

Stafrófið

Aa Áá Bb Cc Dd Đđ Ee Éé Ff Gg Hh Ii Íí Jj Kk Ll Mm Nn

A, á, b, d, ð, e, é,
f, g, h, i, í, j, k.

L, m, n, o, ó og p
eiga þar að standa hjá.

R, s, t, u, ú, v næst,
x, y, ý, svo þ, æ, ö.

Íslenskt stafróf er hér læst
í erindi þessi skrítn tvö.

Þórarinn Eldjárn

Skoðaðu orðin hjá myndunum.
Skrifaðu fyrsta bókstafinn á strikið.

api

C

bíll

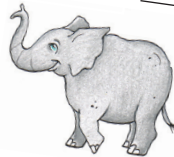
diskur

él

fíll

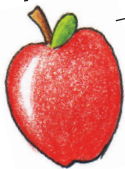

ð

glas

epli

il

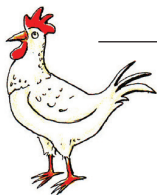
ísbjörn

jólatré

hani

ljón

mús

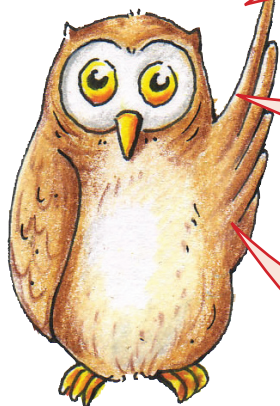
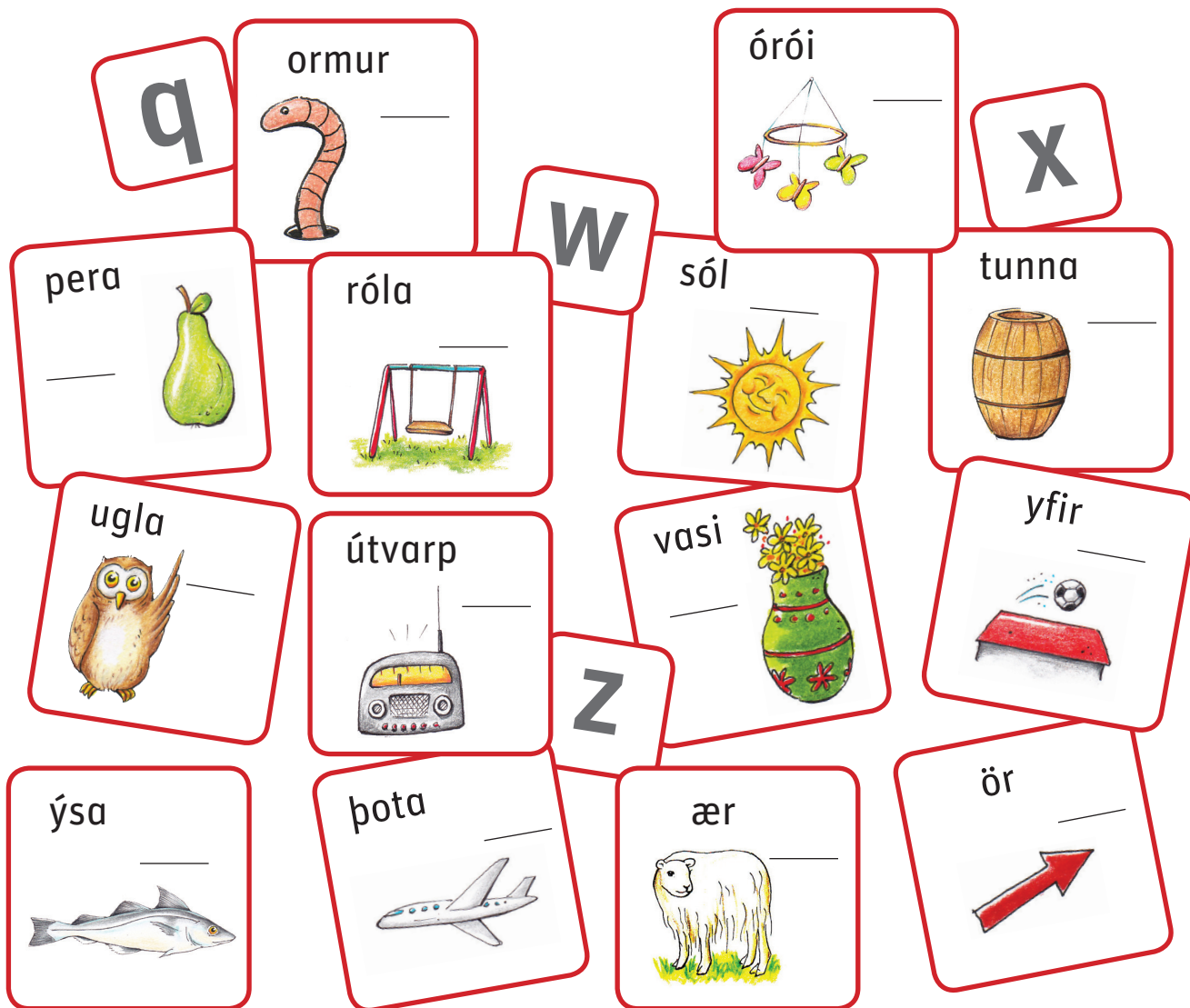
kisa

nál

Oo Óó Pp Qq Rr Ss Tt Uu Úú Vv Ww Xx Yy Ýý Zz Þþ Ææ Öö

Það eru 32 bókstafir í íslenska stafrófinu.

Við notum ekki c, q, z og w í íslensku.

Þegar við skrifum íslensk orð verðum við alltaf að nota einhvern þessara bókstafa sem kallast sérhljóð: a, á, e, é, i, í, o, ó, u, ú, y, ý, æ og ö.

Stafapbrautir

Skrifaðu rétta stafi í krossgáturnar svo úr verði orð.
 Þeir eru fyrir ofan hverja gátu.
 Skrifaðu svo rétta orðið við myndirnar.

á ú o e

m	á	l
s		k

mús

o ú a æ

h		f
s		t

á ó ú ý

b		s
k		r

ú í ó á

f		s
n		l

ú ö ó á

m		r
l		s

á a ú í

t		r
l		m

Veldu rétt orð úr skýinu og skrifaðu þau á strikin.

hús
 tár
 mús
 sól
 bók
 rúm
 rós
 dós
 gæs

hús við götu
s og sumar
r í vasa
m er lítið dýr
b til að lesa
r sem ég sef í

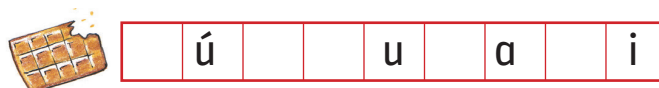
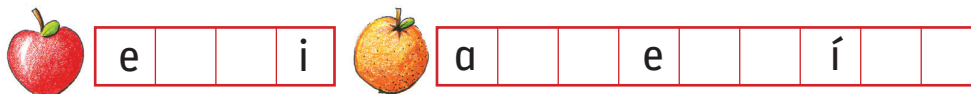

Hvaða orð notaðir þú ekki?
 Skrifaðu þau.

t
d
g

Skoðaðu myndirnar.
Finndu rétt orð við þær í skýjunum.
Skrifaðu rétta stafi í reitina.

epli
banani
bláber
jarðarber
melóna
appelsína
pera
vínber

hvítkál
blómkál
gulrót
rófa
salat
laukur

lakkrís
súkkulaði
karamella
kaka

Skrifaðu upp orðin og flokkaðu í þrjá flokka –
það sem er gott, hollt og óhollt.

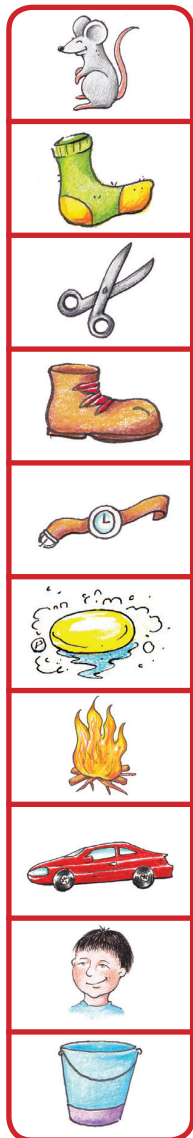
Rím

Skrifaðu orðin í skýjunum við rétta mynd.
Þau eiga að ríma við orðin í römmunum.

mús úr sokkur skæri
sápa skór krakki bíll
fata bál

færi kokkur sjór hús
kápa búr skál gata
fíll pakki

mús

s

lús

rokkur

læri

mjór

súr

rápa

hál

síll

rakki

rata

hús

k

Finndu fleiri rímorð og
skrifaðu þau.

Skoðaðu Orðakistur Krillu
á Krakkasíðum.

Lestu vísurnar.
Skrifaðu svo feitletruðu orðin á strikin í skýjunum.
Þau eiga að ríma.

Vorið góða, grænt og **hlýtt**,
græðir fjör um **dalinn**.
Allt er nú sem orðið **nýtt**,
ærnar, kýr og **smalinn**.

Jónas Hallgrímsson

h l ý t t n
d s

Blessuð sólin elskar **allt**,
allt með kossi **vekur**.
Haginn grænn og hjarnið **kalt**
hennar ástum **tekur**.

Hannes Hafstein

a k
v t

Sól skín á **fossa**,
segir hún **Krossa**.
Hvar á að **tjalda**?
segir hún **Skjalda**.
Sunnan við **ána**,
segir hún **Grána**.

Brot úr þulu

f K
t Sk
á G

Nú skaltu búa til rímpulu.
Þú getur notað orðin í römmunum.
Skrifaðu á línurnar.

Óla
hjóla
skóla
bóla
róla

pakki
bakki
takki

krús
hús
lús
mús

rós
dós

Kata
lata
skata
fata
gata

Lappi
vappi

Tölur og töluorð

Skrifaðu tölurnar með bókstöfum.
Orðin eru í skýinu.

1 e i n n

6

2

7

3

8

4

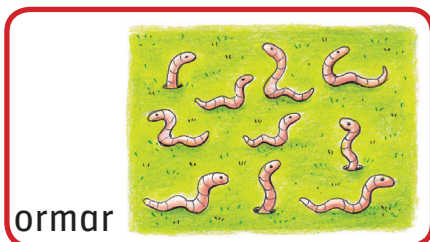
9

5

10

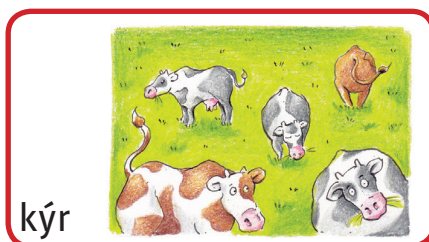
einn
tveir
þrír
fjórir
fimm
sex
sjö
átta
nín
tíu

Skoðaðu myndirnar og skrifaðu á línurnar.
Orðin eru í skýinu og við teikningarnar.

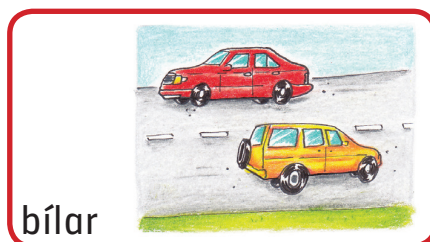
ormar

Hér eru
tíu ormar.

kýr

Hér eru

bílar

Hér eru

kettir

Hér eru

drengir

Hér eru

stúlkur

Hér eru

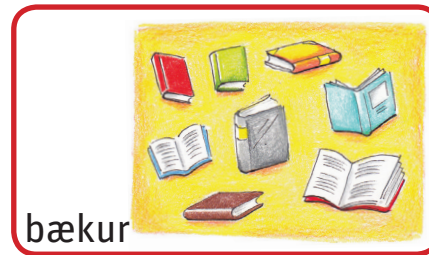
ísar

Hér eru

skip

Hér eru

bækur

Hér eru

Töluparís

Skrifaðu tölurnar með bókstöfum í parísinn.
Orðin eru í skýinu.

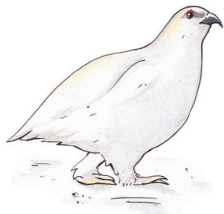
tíu tuttugu
þrjátíu fjörutíu fimmtíu
sextíu sjötíu áttatíu
níutíu hundrað

100		
[] [] [] [] [] [] [] [] [] []		
20	80	30
[] [] [] [] [] [] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []
50	90	60
[] [] [] [] [] [] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []
10	70	40
t í u	[] [] [] [] [] [] [] []	[] [] [] [] [] [] [] []

Fuglar og stafir

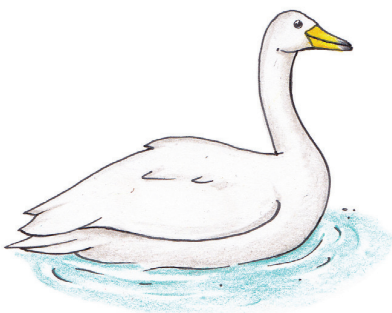
mávur

rjúpa

lóa

svanur

önd

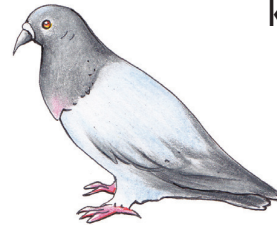

Skoðaðu orðin undir myndunum.
Tengdu svo fyrsta staf við réttan staf í skýinu.

m
r
k
l
d

kría

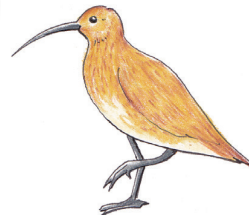
dúfa

lundi

ugla

spói

l
u
s
ö

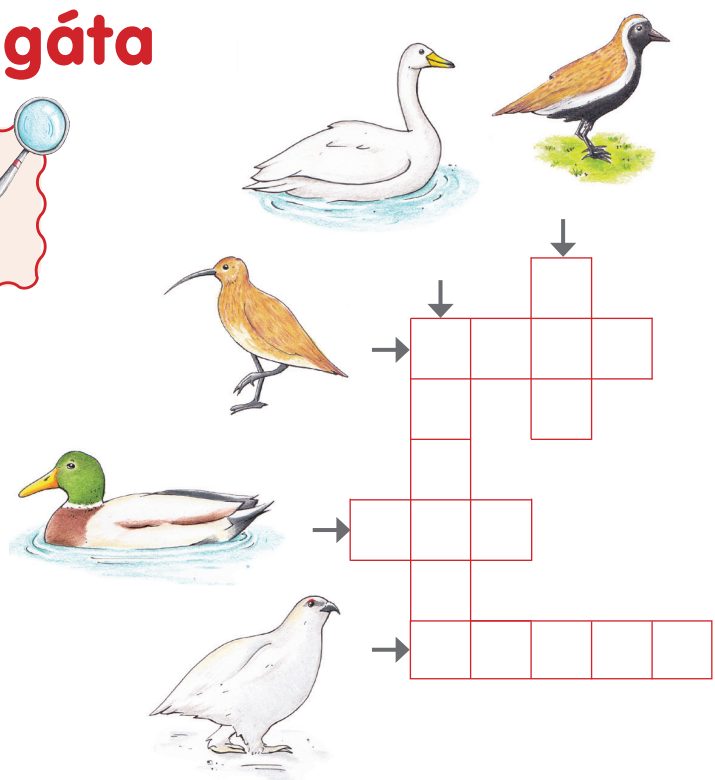

Skrifaðu nöfn á fuglum sem þú þekkir.

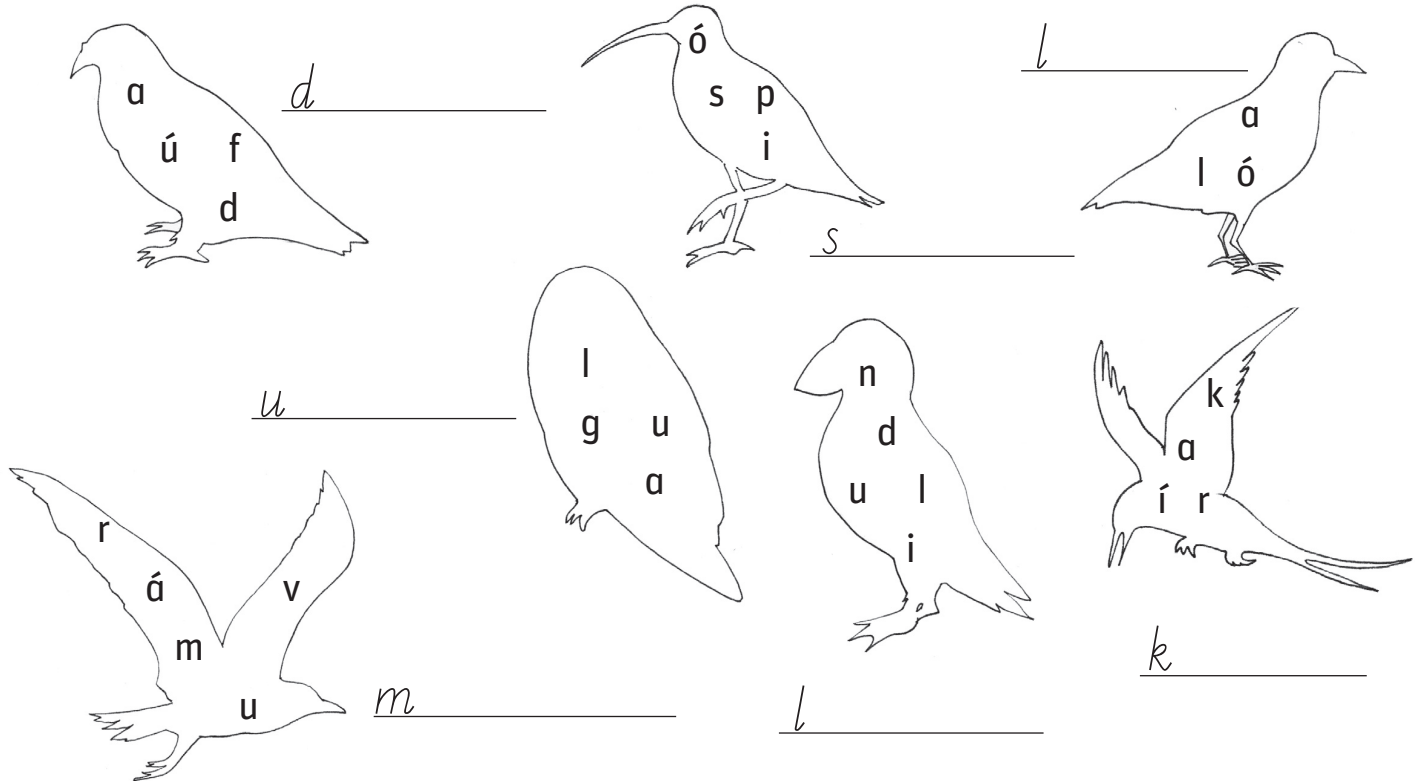
Fuglaheiti – krossgáta

Skrifaðu rétta stafi í reitina.
Þú finnur orðin á skýinu.

- önd lóa
- svanur lundi
- dúfa spói
- rjúpa kría

Raðaðu stöfunum rétt á línurnar.

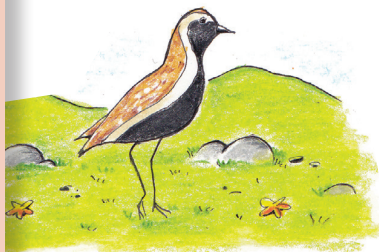
Skoðaðu Fuglavefinn á Krakkasíðum.

Fuglavísur

Skoðaðu feitletruðu orðin.
Skrifaðu svo rétt orð við myndirnar.

Sá ég spóa
suður í flóa,
syngur lóa
úti í móa,
bí, bí, bí, bí,
vorið er komið
víst á ný.

s _____

f _____

l _____

m _____

u _____

k _____

Ugla sat á kvisti,
átti börn og missti,
eitt, tvö, þrjú
og það varst þú.

e _____

t _____

þ _____ þ _____

Krummi krunkar úti
kallar á nafna sinn:
Ég fann höfuð af hrúti
hrygg og gæruskinn.
Komdu nú og kroppaðu
með mér, krummi nafni minn.

k _____

k _____

ú _____

h _____

n _____

Finndu fuglavísu í bók og skrifaðu upp.
Búðu til vísu um fugl.

Fuglamál

svanur
lóa
rjúpa
spói
kría
lund
ugla
dúfa

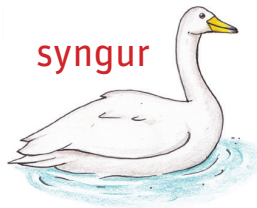
kvakar

l _ _ _ _

Hvað heita fuglarnir?
Skrifaðu rétt heiti á strikin.

syngur

s _ _ _ _ _

gargar

k _ _ _ _

kurrar

d _ _ _ _

vælir

u _ _ _ _

úar

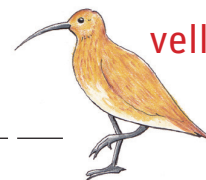
l _ _ _ _ _

ropar

r _ _ _ _ _

vellur

s _ _ _ _ _

Hvað segja fuglarnir?
Skrifaðu hljóð þeirra á strikin.

lóa

k _ _ _ _ _

dúfa

k _ _ _ _ _

svanur

s _ _ _ _ _

lund

ú _ _ _ _

kría

g _ _ _ _ _

spói

v _ _ _ _ _

ugla

v _ _ _ _ _

rjúpa

r _ _ _ _ _

Skoðaðu Fuglavefinn á Krakkasíðum.
Veldu fimm fugla og hlustaðu á hljóð þeirra.

Meira um fugla

Skrifaðu rétt orð á strikin.
Orðin eru í skýinu.

Fuglar geta f _____.

Fuglar hafa f _____.

Fuglar hafa g _____.

Fuglar hafa s _____.

Fuglar verpa e _____.

Fuglar éta f _____ og o _____.

Fuglar éta p _____.

flogið
fjaðrir
gogg
stél
eggjum
fræ
orma
pöddur

Hér er lítil saga um lóu.
Skrifaðu rétt orð á strikin. Orðin eru í skýinu.
Ljúktu svo við söguna. Notaðu öll orðin.

Einu sinni var lítil l _____.

Hún átti heima úti í m _____.

Hún átti þar h _____.

Í því voru f _____ e _____.

lóa
móa
hreiður
fimm
egg
ungar
ormar
pöddur

Um kríuna

Skoðaðu feitletruðu orðin.
Skrifaðu þau á strikin.

Krían er með **svartan** koll. _____

Krían hefur **rauðan** gogg. _____

Krían hefur **rauða** fætur. _____

Krían er með **gráa** vængi. _____

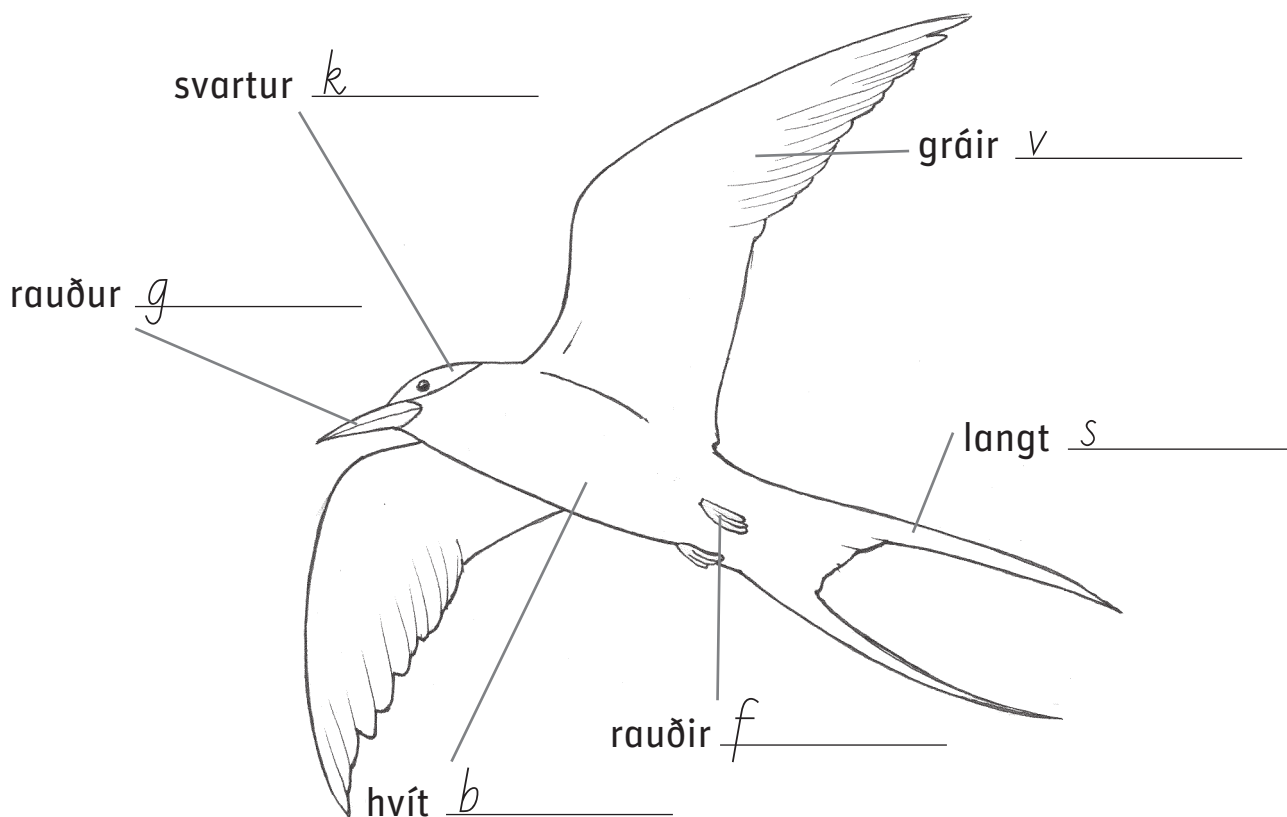
Krían hefur **hvíta** bringu. _____

Krían hefur **langt** stél. _____

Litaðu kríuna með réttum litum.
Skrifaðu orðin í skýinu á strikin.

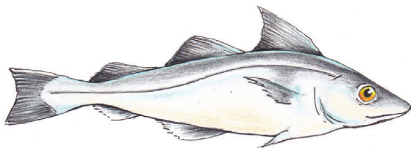
kollur
goggur bringa
fætur vængir
stél

Um fiska

Hver veiðir hvaða fisk?
Skoðaðu stafina í húfunum.
Tengdu svo öngulinn í réttan fisk.

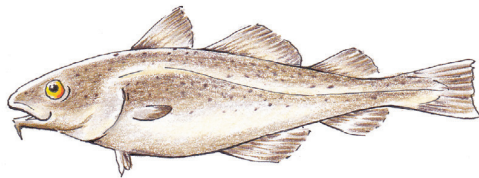
ýsa

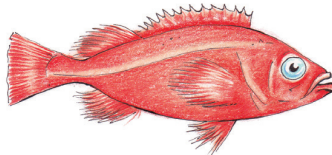
rauðmagi

loðna

þorskur

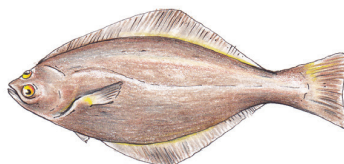
karfi

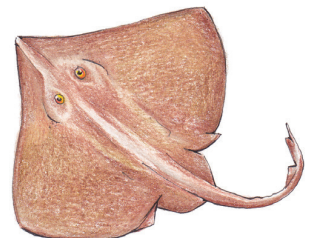
síld

koli

lúða

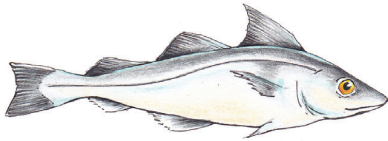
skata

Finndu fiskaheitin

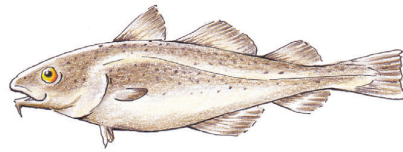
Settu hring utan um rétt heiti á fiskunum.
Skrifaðu það svo á strikin.

hnísa
lýsa
ýsa

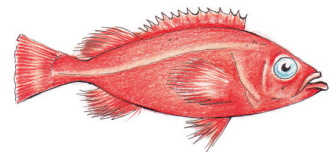
ý s a

þura
þorskur
þari

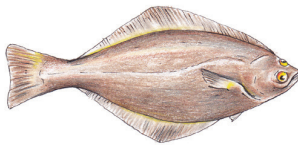
þ _____

karfi
kofi
kassi

k _____

brúða
lúða
rúða

l _____

rúm
rófa
rauðmagi

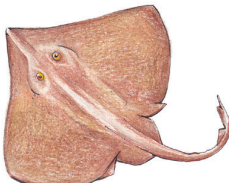
r _____

síld
súla
safi

s _____

skata
fata
gata

s _____

moli
boli
koli

k _____

lúður
loðna
litur

l _____

Skoðaðu Fjaran og hafið og Komdu og skoðaðu hafið
á Krakkasíðum og Myndasafn á www.hafro.is

Meira um fiska

bára færi
net bátur bryggja
fiskar

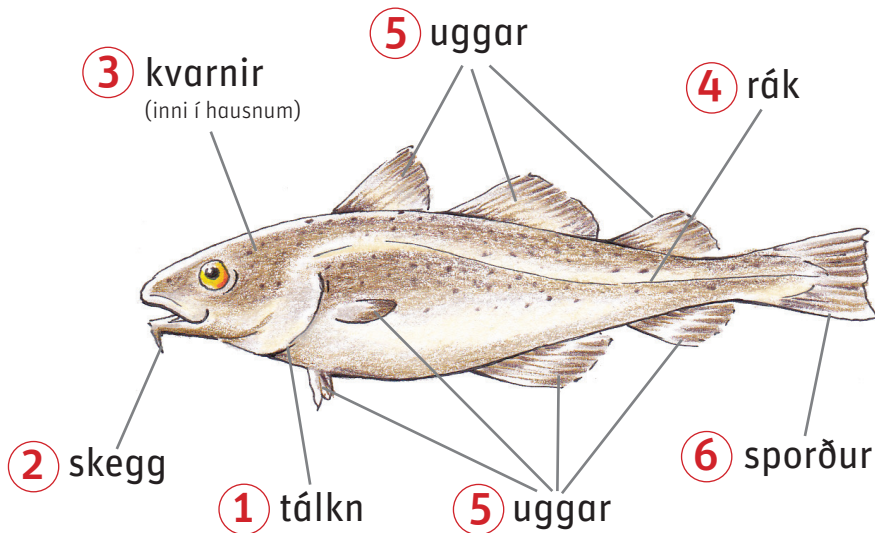
Skoðaðu myndina.
Skrifaðu rétt orð á strikin.
Þau eru í skýinu.

Hér er mynd af þorski.

Skrifaðu rétt orð á strikin.

- 1 t _ _ _ _ _
- 2 s _ _ _ _ _
- 3 k _ _ _ _ _
- 4 r _ _ _ _
- 5 u _ _ _ _ _
- 6 s _ _ _ _ _

Þorskurinn

Lestu textann og skoðaðu feitletruðu orðin.

Þorskurinn lifir í sjónum.

Þorskurinn syndir hratt.

Þorskurinn **1** andar með tálknum.

Þorskurinn **2** finnur æti með skegginu.

Þorskurinn **3** heldur jafnvægi með kvörnum og rák.

Þorskurinn **4** syndir með uggum og sporði.

Svaraðu nú spurningunum.
Þú getur notað feitletruðu orðin.

Til hvers notar þorskurinn tálknin?

Svar **1** _____

Til hvers notar þorskurinn skeggið?

Svar **2** _____

Til hvers notar þorskurinn kvarnir og rák?

Svar **3** _____

Til hvers notar þorskurinn ugga og sporði?

Svar **4** _____

Egg fiskanna kallast hrogn.
Kerlingin er kölluð hrygna.
Karlinn er kallaður hængur.

Skólinn – skólataskan

Skoðaðu myndirnar og orðin.
Krossaðu við þá hluti sem eru í þinni tösku.

bók

blýantur

epli

strokleður

yddari

reglustika

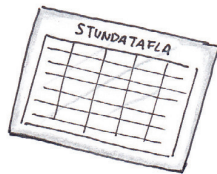
brauð

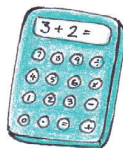
skæri

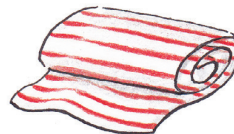
litir

stundatafla

vasareiknir

handklæði

stígvél

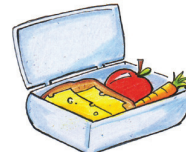
bíll

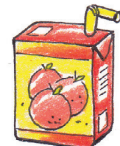
opal

dúkka

nestisbox

safi

Merktu töskuna!
Hér getur þú skrifað
hvað þú ert með í töskunni þinni.

Skrifaðu rétta stafi í reitina.
Þú finnur orðin á blaðsíðu 20.

s

s

d

l

r

s

b

b

y

Skoðaðu myndirnar.
Skrifaðu rétt orð á strikin. Þau eru í skýinu.

l

s

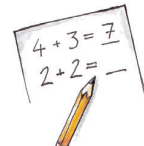
s

m

k

r

skrifa
klippa
mála
lesa
syngja
reikna

Skrifaðu eða teiknaðu það sem þér finnst skemmtilegt að gera í skólanum.

Skólinn – skólastofan

Skrifaðu orðin í skýinu á strikin.

① t a f l a

② b _ _ _

③ b _ _ _ _

④ s _ _ _ _ _

⑤ t _ _ _ _ _

⑥ b _ _ _ _

⑦ b _ _ _ _ _ _ _

⑧ h _ _ _ _

⑨ f _ _ _ _ _ _ _

⑩ t _ _ _ _ _

blóm

borð

bók

bókahilla

fiskabúr

hurð

stóll

tafla

taska

tölva

Í skólanum

Skoðaðu myndirnar. Hvað eru krakkarnir að gera?
Skrifaðu rétt orð á strikin.

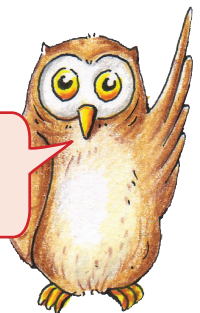

lesa
reikna
sauma
mála
spila
gefa fiskum
vökva
leira

- 1 Ari er að s a u m a.
- 2 _____ er að _____.
- 3 _____ er að _____.
- 4 _____ er að _____.
- 5 _____ er að _____.
- 6 _____ er að _____.
- 7 _____ er að _____.
- 8 _____ er að _____.

Mannanöfn byrja alltaf á stórum staf.

Vetrarföt

Skoðaðu myndirnar.
Skrifaðu hvað hver krakki gerir.
Orðin eru hjá myndunum og í skýinu.

1 Helgi

2 Agla

3 Jón

4 Hulda

5 Árni

6 Inga

7 Ragna

1 H e l g i setur á sig h ú f u .

2 _____ setur á sig _____ .

3 _____ fer í _____ .

4 _____ klæðir sig í _____ .

5 _____ fer í _____ .

6 _____ lætur á sig _____ .

7 _____ setur á sig _____ .

trefil
húfu

vettlinga

úlpu

buxur

peysu

skauta

Skrifaðu lista yfir vetrarfötin þín og teiknaðu mynd af þér í vetrarfötum.

Vetrarleikir

Hvað eru krakkarnir að gera?
Skoðaðu myndirnar og skrifaðu orðin á strikin.
Orðin eru í skýinu.

A _____ er á

_____ .

Á _____ er á

_____ .

R _____ er á

_____ .

H _____ er að _____

_____ .

I _____ er að _____

_____ .

J _____ er að _____

_____ .

H _____ er að _____

_____ .

skíðum
skautum
sleða
kasta snjóbolta
byggja snjóhús
búa til snjókarl
renna sér á snjóbretti

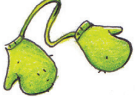
Skrifaðu um það sem þér finnst skemmtilegast
að gera í snjónum og myndskreyttu.

Vetrarsaga

Skoðaðu myndirnar.
Skrifaðu orðin í skýinu við rétta mynd.
Þá er komin saga um snjókarl.

Árni og Inga ætla að búa til _____.

Þau setja á sig _____.

Þau fara í _____.

Þau láta á sig _____.

Þau búa til _____.

Þau nota _____ fyrir munn.

Þau nota _____ fyrir nef.

Þau nota _____ fyrir augu.

Þau nota _____ fyrir eyru.

snjókarl
húfu
vettlinga
kuldaskó
steina
kartöflur
grein
gulrót

Semdu og skrifaðu aðra vetrarsögu um krakka.

Fyrsta orð í málsgrein byrjar alltaf á stórum staf.

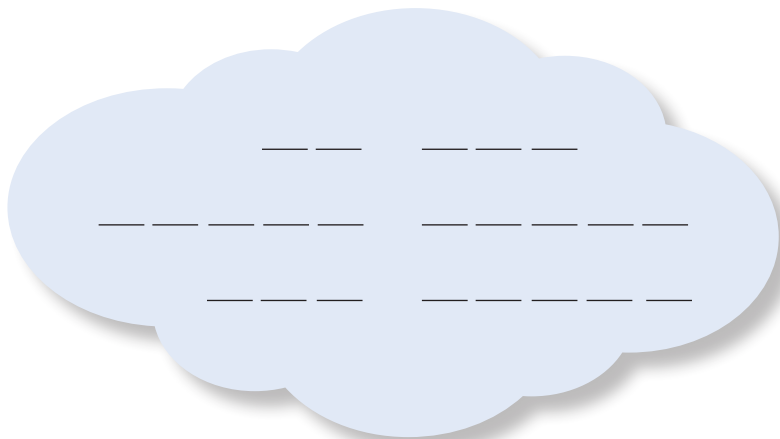
Leikur að orðum

Lestu vísuna.
Skrifaðu feitletruðu orðin í skýið.
Þau ríma.

Vetrarvísu

Nú er gaman, gaman er
í góðu veðri að leika sér
og fönnin hvít og hrein
svo hvergi sér á stein.
Húrra, húrra, húrra!
Ég festi skíði á fiman fót
og flýg um móa og grjót.
Húrra, húrra, húrra.

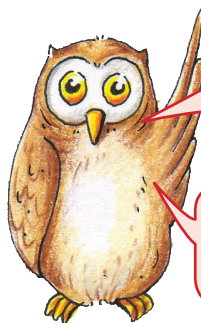
Hér eru snjóorð.
Skrifaðu þau á spjöld og búðu til snjó-óróa.

él kafald snær ís bylur
svell mjöll mugga klaki snjóflóð ískristallar
snjór kuldi snjókorn frost
grýlukerti hundslappadrífa

Semdu sögu um snjó og
skrifaðu hana í bókina þína.

Það eru til mörg orð yfir snjó:
Fönn, mjöll, snær.

Það eru líka til mörg orð yfir
frosið vatn: Ís, klaki, svell.

Dýraheiti

Hver á hvaða dýr?
Skoðaðu myndirnar og skrifaðu á strikin.
Nöfn krakkana eru við myndirnar en dýraheitin í skýinu.

Flosi

F _ _ _ _ _ á h _ _ _ _ _ .

Eva

E _ _ _ _ _ á _ _ _ _ _ .

Íris

Í _ _ _ _ _ á _ _ _ _ _ .

Nonni

N _ _ _ _ _ á _ _ _ _ _ .

Lára

L _ _ _ _ _ á _ _ _ _ _ .

Óli

Ó _ _ _ _ _ á _ _ _ _ _ .

Rósa

R _ _ _ _ _ á _ _ _ _ _ .

Siggi

S _ _ _ _ _ á _ _ _ _ _ .

lamb
hamstur
köttur
hundur
hestur
gullfiskur
páfagaukur
kanína

Skrifaðu um dýr
sem þú þekkir.

Mundu að mannanöfn byrja
alltaf á stórum staf!

Meira um dýr

Hvað gera dýrin?
Skoðu myndirnar og skrifaðu orðin.
Þau eru í skýjunum á blaðsíðum 28 og 29.

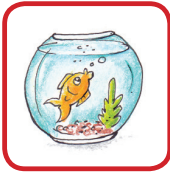
H _____ nagar b _____.

L _____ sýgur á _____.

H _____ safnar k _____.

G _____ gleypir æ _____.

H _____ bitur g _____.

K _____ nartar í k _____.

K _____ lepur m _____.

P _____ tínir f _____.

bein
korn
á
kál
æti
fræ
gras
mjólk

Hvaða dýr er uppáhaldsdýrið þitt?
Skrifaðu um það og teiknaðu mynd.

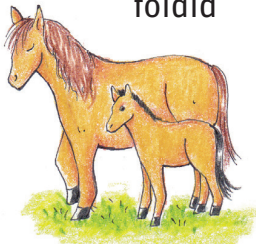
Fyrsta orðið í málsgrein byrjar
alltaf á stórum staf.

Dýrin og afkvæmi þeirra

Skoðaðu myndirnar og skrifaðu orðin á rétta staði.

hryssa
folald

hryssa

á

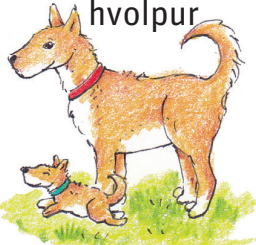
folald

ær
lamb

á

tík
hvolpur

á

geit
kiölingur

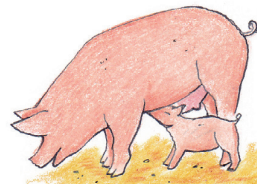
á

læða
kettlingur

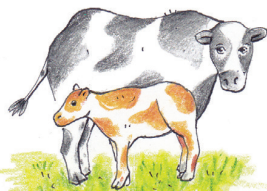
á

gylta
grís

á

kýr
kálfur

á

hæna
ungi

á

Leystu krossgátuna.
Þú finnur orð yfir afkvæmi dýranna
á blaðsíðu 30.

f

Í skýinu er heiti á karldýrunum.
Dragðu strik að réttum ramma.

læða
kettlingur

kýr
kálfur

hæna
ungi

hryssa
folald

högni göltur hafur

boli hani hrútur

hundur hestur

tík
hvolpur

geit
kiðlingur

gylta
grís

ær
lamb

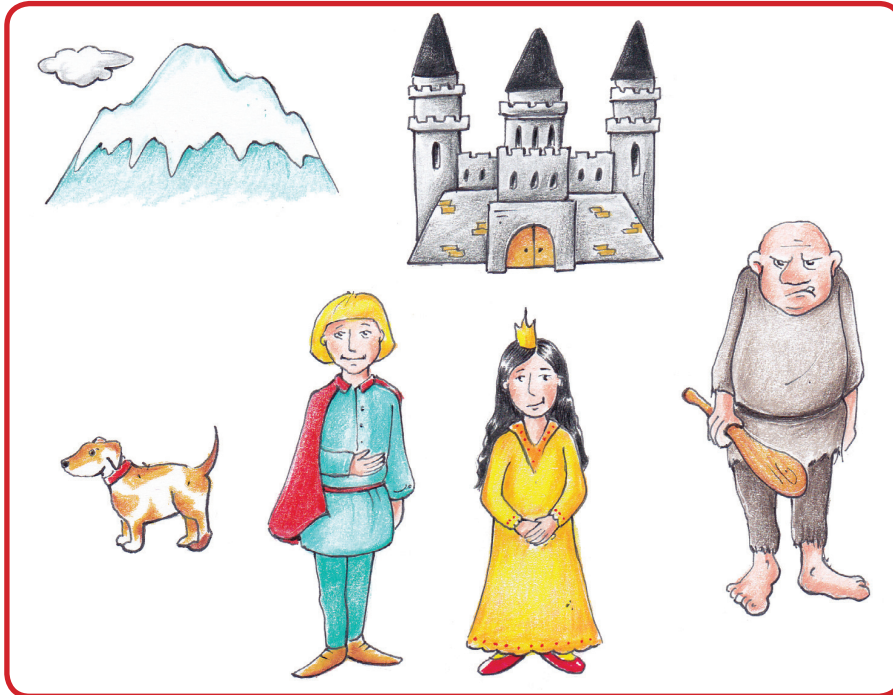

Semdu og skrifaðu dýrasögu.
Þú getur notað orðin á opnunni.

Ævintýri

Skrifaðu rétt orð á strikin.
Þú finnur þau í skýinu.
Lestu svo ævintýrið.

fjall
hund
hundurinn
höll
höllin
prins
prinsinn
prinsessa
prinsessan
risi

Einu sinni var lítill _____.

Litli _____ átti lítinn _____.

Litli _____ hét Kátur.

Prinsinn átti heima í stórra _____.

 _____ stóð við hátt _____.

Vondur _____ stal litla hundinum.

Þá varð prinsinn mjög hryggur.

Þetta frétti lítill _____.

Litla _____ vorkenndi prinsinum.

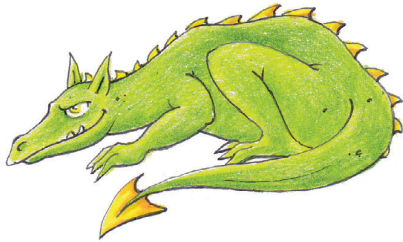

Hvernig endar ævintýrið?
Þú getur skrifað endinn í bókina þína.

Að semja ævintýri

Nú skaltu semja ævintýri.
Þú getur notað orðin í skýjunum.

kóngur drottning
prinsessa dreki höll prins
hellir garður

ljótur grimmur
fallegur góður glaður
hræddur

stela hvæsa
gráta berjast kyssa
drepa

Ævintýri

Einu sinni ...

og þá var kátt í höllinni.

Sagan af Rauðhettu

Leystu krossgátuna.
Þú finnur orðin í skýinu.

úlfur amma
veiðimaður karfa blóm
skógur auga

Skoðaðu myndirnar vel.
Skrifaðu þína Rauðhettusögu.
Þú getur notað orðin í skýjunum.

Rauðhettusagan mín

mamma Rauðhetta
karfa amma

úlfur
skógur
blóm

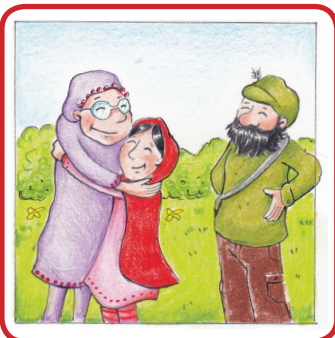
hurð
berja
mjóróma
kalla

rúm
augu
eyru
munnur

hrædd
stekkur
hleypur
gleypir

veiðimaður
öxi
amma
glaðar

Að semja sögu

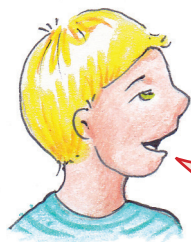
Veldu bókaropnu.

Semdu sögu og gefðu henni heiti.

Þú getur notað orðin hjá myndunum.

Veldu einn krakka og skrifaðu söguna sem hann eða hún er byrjuð að segja.

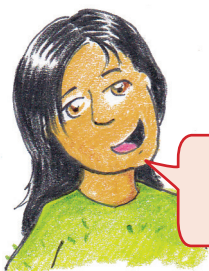
Einu sinni dreymdi mig ...

Það hafði snjóað um nóttina ...

?

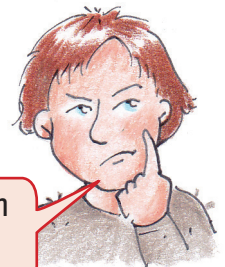

Einu sinni þegar ég ...

Einu sinni var ...

Það var niðdimm nótt ...

Hvaða dögum tengjast þessar myndir?
Skrifaðu rétt orð við myndirnar.

jól páskar
bolludagur öskudagur
17. júní

b

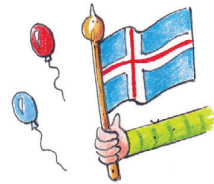
ö

j

p

l 7.

Leystu krossgátuna.
Farðu eftir númerunum.
Þú getur fundið orðin í skýinu.

1

3

3

2

10

11

8

4

4

10

5

5

9

7

6

11

6

9

7

8

jólatré
bjalla
jólástjarna
bolluvöndur
öskupoki
pakki
engill
ungi
páskaegg
kerti
bolla

Veldu dag og skrifaðu sögu um hann.

Orðalisti*

A

Agla
allt
amma
andar
api
appelsína
Ari
auga

Á

álfur
Árni
átta
áttatíu

B

bakki
banani
bál
bára, Bára
bátur
berjast
bíll
bítur
bjalla
blaðra
bláber
blóm
blómkál
blýantur
boli
bolla
bolludagur
bolluvöndur
borð
bók
bókahilla
bóla
brauð
bringa
bryggja
buxur
búa til
búr
byggja
bylur
bær

D

dalur
diskur
Dísa
dós
dreki
dregir
drepa
dreyma

drottning
dúfa
dúkka
dýragarður

E

egg
einn
eitt
eldflaug
engill
epli
Eva
eyra

É

él

F

fallegur
far
fer í
fimm
fimmtíu
finnur
fis
fiskabúr
fiskur
fíll
fín
fjaðrir
fjall
fjórir
fjögur
fjöll
fjörutíu
fljúga
Flosi
flói
folald
foss
fór
fótur
frost
fræ
færi
fönn

G

gaman
garður
garga
gata
geimfari
geit
glaður
glas
gleypa

goggur
góður
gras
Grána
grár
gráta
grein
grimmur
grís
grjót
grýlukerti
grænn
gullfiskur
gulrót
gylta
gæs
göltur

H

hafur
hamstur
handklæði
hani
Helgi
hellir
hestur
hjóla
hlaupa
hlýtt
hreiður
hrein
hrogn
hrútur
hryggur
hrygna
hryssa
hræddur
Hulda
hundrað
hundslappadrífa
hundur
hurð
húfa
hús
hvítkál
hvítur
hvolpur
hvæsa
hæna
hængur
högni
höll

I

il
Inga
inni

Í

Íris
ís
ísbjörn
ískristallar

J

jafnvægi
jarðarber
Jói
jólástjarna
jólatré

K

kafald
kaka
kalla
kalt
kanína
karamella
karfa
karfi
kartöflur
kassi
kasta
Kata
kál
kálfur
kápa
kerti
kettir
kettlingur
kið
kiðlingur
kisa
klaki
klippa
klæðir sig í
kofi
kokkur
koli
korn
kóngur
krakki
kría
kross
krummi
krunkar
kuldaskór
kuldi
kurrar
kvakar
kvarnir
kvistur
kyssa
kýr
köttur

L

lakkrís
 lamb
 langur
 latur
 laukur
 Lára
 lás
 leira
 lepur
 lesa
 litir
 líma
 ljón
 ljótur
 loðna
 lóa, Lóa
 lundi
 lúða
 lúður
 lús
 lýsa
 læða
 læra
 lætur á sig

M

mála
 mávur
 melóna
 mjólk
 mjöll
 moli
 mói
 mugga
 munnur
 múr
 mús
 möl

N

nafni
 nagar
 nartar
 nál
 nef
 net
 niðdimmur
 níu
 níutíu
 Nonni
 nótt
 nýtt

O

ormar
 opal

Ó

Óli
 órói

P

padda
 pakki
 páfagaukur
 páskaegg
 páskar
 pera
 peysa
 prins
 prinsessa
 pöddur

R

Ragna
 rakki
 rata
 Rauðhetta
 rauðmagi
 rauður
 rák
 rápa
 reglustika
 reikna
 renna
 risi
 rím
 rjúpa
 rokkur
 ropar
 rófa
 róla
 rós
 Rósa
 rúða
 rúm
 Rúna

S

safi
 safna
 salat
 saumar
 sápa
 setur á sig
 sex
 sextíu
 Siggí
 síld
 síll
 sjór
 sjúga
 sjö
 sjötíu
 skata
 skautar
 skál
 skegg
 skip
 skíði
 Skjalda
 skógur
 skólataska

skóli
 skór
 skrifa
 skæri
 sleði
 smali
 snjóbolti
 snjóbretti
 snjóflöð
 snjöhús
 snjókarl
 snjókorn
 snjór
 snjóþota
 snær
 sokkur
 sól
 spila
 sporður
 spói
 springa
 steinn
 stela
 stél
 stígvél
 stóll
 strjúka
 strokcleður
 stundatafla
 stúlka
 stökkva
 súkkulaði
 súla
 súr
 svanur
 svartur
 svell
 svífa
 synda
 syngja
 sætur
 sök

T

tafla
 taka
 takki
 tal
 taska
 tálkn
 tár
 tík
 tína
 tíu
 tjalda
 trefill
 tungl
 tunna
 tuttugu
 tveir
 tvö
 tölva

U

uggi
 ugla
 ungi

Ú

úar
 úlfur
 úlpa
 úr
 úti
 útvarp

V

vappa
 vasareiknir
 vasi
 veiðimaður
 vekja
 vella
 verpa
 vettlingur
 Villi
 vínber
 vorkenna
 væla
 vængur
 vökva

Y

yddari
 yfir

Ý

ýsa

Þ

þari
 þjófur
 þorskur
 þota
 þór
 þrír
 þrjátíu
 þrjú
 þura

Æ

ær
 æti

Ö

önd
 ör
 öskudagur
 öskupoki
 öxi

Kæri nemandi!

- ◆ Hvað hefur þú lært í þessari bók?
Þú skalt lesa spurningarnar hér fyrir neðan og íhuga það.
En fyrst skaltu fletta bókinni.
- Þú hefur kynnst stafrófinu. Kanntu vísuna um það?
Hvaða stafir eru sjaldan notaðir í íslensku?
- Þú hefur lært að ríma. Nefndu nokkur rímorð.
- Þú lærðir heiti á fuglum og hvað þeir segja.
Hvaða fuglum manst þú eftir? Manstu hvað hljóðin þeirra heita?
- Þú lærðir líka um fiska. Rifjaðu upp nöfnin á nokkrum fiskum.
- Á blaðsíðum 18 og 19 lærðir þú ýmislegt um þorskin.
Hvað manstu um þorskin?
- Í bókinni eru mörg orð um skólann.
Hvaða orðum manstu eftir um skólann?
- Í bókinni eru mörg orð um snjó. Hvaða orð kanntu um snjó?
- Þú lærðir mörg dýraheiti og orð yfir afkvæmi dýranna.
Rifjaðu þau upp.
- Rifjaðu líka upp skemmtileg orð sem eru notuð í ævintýrum.

Ritrún 1

ISBN 978-9979-0-2184-1

Bókin var fyrst gefin út árið 1986 undir heitinu **Pínulitla Ritrún** með teikningum eftir Ragnheiði Gestsdóttur. Bókin var endurprentuð til ársins 2009. Þessi nýja útgáfa hefur verið endurskoðuð með hliðsjón af aðalnámskrá grunnskóla. Verkefnum hefur verið bætt við og teikningar eru nýjar.

© 2010 Kolbrún Sigurðardóttir og Þóra Kristinsdóttir
© 2010 teikningar Inga María Brynjarsdóttir
Ritstjóri: Sýlvía Guðmundsdóttir
Útlit og umbrot: Námsgagnastofnun

1. útgáfa 2010
önnur prentun 2010
þriðja prentun 2012
fjórða prentun 2013
fimmta prentun 2014
sjötta prentun 2016
sjöunda prentun 2016
áttunda prentun 2017

Menntamálastofnun
Kópavogi

Prentvinnsla: Litróf ehf. – umhverfisvottuð prentsmiðja

Til kennarans, foreldra og annarra sem aðstoða nemendur

Ritrúnarbækurnar eru þrjár og er þessi sú fyrsta í röðinni. Í bókunum er fengist við byrjunaratriði í ritun, málfræði og stafsetningu fyrir 1.–4. árgang grunnskólans. Þeim er ætlað að hjálpa til við að ná markmiðum aðalnámskrár grunnskóla þar sem segir m.a. að við lok 4. námsárs skuli nemendur hafa öðlast jákvætt viðhorf til móðurmálsins, geta skrifað skýrt og læsilega, þekkja einfaldar stafsetningarreglur og hafa kynnst grunnatriðum í málfræði. Bækurnar stigþyngjast.

Ritrún 1 er einkum ætluð nemendum sem eru að stíga sín fyrstu skref í lestri og ritun, þ.e. á því stigi að vilja skrifa texta án þess að ráða vel við stafsetningu. Viðfangsefnin eru úr reynsluheimi barnanna og lögð áhersla á að auka orðaforða þeirra og að stafsetja orð. Við framsetningu verkefna er sérstaklega haft í huga að styrkja sjónminni nemenda og þjálf þá í að lesa og nýta sér vísbendingar út frá myndum, fyrsta staf í orði og strikum og reitum er gefa til kynna stafafjölda í orði o.s.frv.

Hér á eftir eru tilgreind almenn en mikilvæg atriði sem gagnlegt er að hafa í huga við kennsluna. Þau gilda um allar bækurnar þrjár og eru byggð á námskrá menntamálaráðuneytisins í íslensku frá 2007 (sjá bls. 5–14) og kennslufræði sem á við á yngsta stigi.

- **Í byrjun:** Mikilvægt er að kennari fletti bókinni í heild með nemendum þegar þeir fá hana fyrst í hendur og veki þannig áhuga á viðfangsefnunum: Útskýri vísbendingar eins og stækkunargler, ský, uglu, bók og tölvu og geri þeim ljóst að orðin sem á að skrifa megji ávallt finna á viðkomandi blaðsíðu, oftast í skýi.
- **Innlögn:** Brynt er að yta verkefnum úr vör með stuttri innlögn og umræðu áður en hafist er handa við lausn þeirra. Hugstormun og hugarkort um viðfangið geta verið gagnleg hjálpartæki. Þá kemur fram sameiginlegur orðaforði nemenda, mismunandi þekking þeirra og hvar þarf um að bæta. Gott tækifæri gefst jafnframt til að skoða saman orð, merkingu þeirra, hlutverk og stafsetningu.
- **Verkefni neðst á blaðsíðu:** Á mörgum blaðsíðum eru verkefni sem miðað er við að nemendur leysi annaðhvort í eigin stílabækur eða í tölvu. Sjálfsagt er að nemendur sem vinna hratt leysi þessi verkefni en þeim má líka sleppa eða teikna mynd í stað þess að skrifa.
- **Orðalisti/orðabanki:** Aftast í *Ritrún 1* og 2 er listi í stafrófsröð yfir orðin sem koma fyrir í textum og verkefnum. Orðalistana má einnig finna í stafrænu formi á vefstorginu *Íslenska á yngsta stigi*/Bókalistar.

Tilvalið er að nota þá á ýmsan hátt í stafrófsleiki og ritunarþrautir, þ.e. afrita og prenta út, stækka valin orð og búa til verkefni og spil. Dæmi:

- Nemendur útbúa orðabækur eða orðasöfn, t.d. bók með mannanöfnum, dýraheitum, lista yfir hollan mat og óhollan, vetrarfátnað, snjó, orð sem notuð eru í ævintýrum, löng orð, stutt orð og svona mætti lengi telja.
- Nemendur semja sögur með orðum í s-listanum, í r-listanum o.s.frv.
- Valin orð eru prentuð út, sett á spjöld og notuð á ýmsan hátt, t.d. má veidda þau upp úr krukku, nota þau í sögur eða til að ríma, velja sagnorð, leika þau og geta upp á. Orðalistarnir bjóða upp á ótæmandi möguleika til að leika sér með tungumálið og örva það á marga vegu.

Í bókinni *Íslenska í 1. og 2. bekk – Handbók kennara* er hafsjór hugmynda um margs konar vinnubrögð með orðalista og gagnlegar ábendingar og hugmyndir um ritun.

- **Matsblað:** Æskilegt er að nemendur venji sig á að merkja við á matsblaði þegar þeir hafa lokið við blaðsíðu. Tilgangurinn er að þeir velti fyrir sér hvernig þeim hefur gengið og fái yfirsýn yfir hvernig þeim miðar áfram.
- **Ígrundun:** Á blaðsíðu 40 í bókunum er yfirlit yfir helstu atriði hvernar bókar. Mikilvægt er að börnin átti sig á gildi upprifjunar og venjist strax á að ígrunda hvað þau hafa lært við yfirferð efnisins.
- **Samvinna:** Æskilegt er að hvetja nemendur til að vinna saman, bera saman bækur sínar og aðstoða hver annan við lausn verkefna.
- **Stafrænt efni:** Mikilvægt er að venja nemendur fljótt á að nýta sér tölvuna til að afla upplýsinga. Vefi sem tengjast viðfangsefnunum má finna á *Krakkasíðum* Menntamálastofnunar. Einnig má finna gagnvirk efni á öðrum vefjum.
- **Handbækur:** Nauðsynlegt er að hafa gott safn handbóka sem tengjast viðfangsefnunum hverju sinni. Sem dæmi má nefna bók um fugla, fiska, ævintýrabækur, vísnaðbækur, leikjabækur o.s.frv.
- **Samvinna við heimilin:** Æskilegt er að kennarar kynni fyrir foreldrum hvernig fyrirhugað er að leggja efnið fyrir strax í upphafi, markmiðin með því og til hvers er ætlast af nemendum.

Með ósk um gott gengi
Kolbrún og Þóra

RITRÚN 1

Ritrúnarbækurnar eru handa börnum á yngsta stigi grunnskólans. Bókunum er ætlað að mæta markmiðum í aðalnámskrá grunnskóla um að nemendur öðlist jákvætt viðhorf til móðurmálsins, kynnist byrjunaratriðum í málfræði og geti skrifað skýrt og læsilega við lok 4. námsárs.

Ritrún 1 er fyrsta heftið í röð þriggja hefta. Viðfangsefnið í bókinni eru úr reynsluheimi barnanna og miðuð við nemendur sem eru að stíga sín fyrstu skref í lestri, stafsetningu og ritun. Rík áhersla er lögð á að auka orðaforða þeirra.

Höfundar Ritrúnarbókanna eru *Kolbrún Sigurðardóttir* og *Póra Kristinsdóttir*. Þær hafa báðar áralanga reynslu af kennslu, bæði í grunnskóla og við Kennaraháskóla Íslands, auk þess sem þær hafa samið fjölmargar námsbækur í íslensku fyrir grunnskóla.

Teikningar eru eftir Ingu Maríu Brynjarsdóttur.

m MENNTAMÁLASTOFNUN

40131

